

Bijlage 1

Aan Randstedelijke Rekenkamer
Flevoland, Noord Holland, Utrecht, Zuid Holland

Amersfoort, 5 januari 2020

Geachte mevrouw Hoenderdos,

Op 23 april 2019 schreef u ons dat u het project Westelijke Ontsluiting in Amersfoort eventueel op een later moment bij uw onderzoeksprogramma zou betrekken. Wij denken dat nu het tijdstip aangebroken voor een nader onderzoek. Wij hebben geconstateerd dat met het huidige plan niet voldaan lijkt te kunnen worden aan de subsidievoorwaarden van budgetten die ten behoeve van de aanleg verstrekt zijn. Dit zet vraagtekens bij de financiële haalbaarheid van de weg. Tevens doet dit de vraag rijzen in hoeverre de gemeente Amersfoort op dit dossier *in control* is.

Financiële hoofdlijnen project Westelijke Ontsluiting

De Gemeente Amersfoort wil de Westelijke Ontsluiting aanleggen met alleen subsidiegeld afkomstig uit regionale fondsen en landelijke programma's:

VERDER	€60.000.000
Beter Benutten	€ 4.202.000
Randstadspoor	€ 2.898.000
Randstadspoor extra bijdrage	€ 1.242.122
Totaal	€ 68.342.124

Volgens RIB 2018-2019

In de Amersfoortse raad is nooit steun geweest voor een directe financiële bijdrage aan het project. Sterker nog, in het coalitieakkoord van 2018 is expliciet afgesproken dat het budget van 68.3 miljoen euro maatgevend was en dat er dus geen gemeentelijk geld naar het project mocht gaan. Eventuele budgetoverschrijdingen dienden opgelost te worden door bezuinigen.

Kortom, terwijl de Gemeente weigert zelf financieel aan realisatie bij te dragen, is zij wel het overheidsorgaan dat nut en noodzaak van het project zowel mag onderbouwen **als beoordelen**. Alleen al vanuit het oogpunt van het goed bewaken van belangen tussen verschillende overheden is dat een ongewenste situatie.

Haalbaarheid van subsidievoorwaarden

Zoals u in bovenstaand staatje kunt zien, ontvangt de gemeente 4.1 miljoen subsidie vanuit het programma Randstadspoor. Wij constateren dat deze subsidie inmiddels is verlopen. Zie: https://amersfoort.notubiz.nl/document/8075498/1/11_d_Beschikking_provincie_Utrecht_budget_RRS%2C_8_mei_2017

In de subsidievoorwaarden van de Provincie Utrecht staat dat de subsidie besteed moet worden tussen 1 januari 2017 en 31 december 2019. Als randvoorwaarde is uitdrukkelijk aangegeven: “**Voor** 1 januari 2020 is de bestaande gelijkvloerse spoorwegovergang in de Barchman Wuytierslaan opgeheven dan wel gesloten voor alle verkeer en is de te realiseren onderdoorgang in gebruik genomen.”

Wij constateren dat dit niet is gerealiseerd, sterker nog: het project is nog niet eens aanbesteed. Daarmee zou de subsidie vervallen en – indien reeds uitgekeerd- moeten worden teruggevorderd.

Wij merken hierbij nog op dat deze subsidie oorspronkelijk afkomstig is van het Rijk. In haar brief van 20 mei 2014 (zie bijlage) geeft de verantwoordelijke staatssecretaris klip en klaar aan dat projecten uit dit budget voor 1 januari 2020 afgerond dienen te zijn, aangezien dat al een verlenging betekende van het programma.

Wij constateren ook dat de Gemeenteraad van Amersfoort in deze haar controlerende taak niet uitvoert. Op 5 november 2019 heeft de Raad het besluit genomen om een resterend deel van de subsidie Randstadspoor toe te voegen aan het budget voor de Westelijke Ontsluiting (zie: <https://amersfoort.notubiz.nl/document/8082474/2>) Bij dit raadsbesluit was de toekenningsbrief toegevoegd. Geen enkel raadslid heeft opgemerkt dat de randvoorwaarde niet is gehaald en ook volgend jaar niet gehaald zal worden.

Ook ambtelijk of bestuurlijk heeft kennelijk niemand het verstrijken van de termijn opgemerkt. Als een projectbureau niet in staat is om dergelijk eenvoudige zaken als het verstrijken van definitieve subsidiedata correct te monitoren, doet dat twijfelen of men voor complexere zaken wel *in control* is. Wij verwijzen ook naar eerdere informatie die wij u toezonden

Ook met betrekking tot het budget vanuit VERDER zijn vraagtekens te zetten of aan de bijbehorende spelregels voldaan kan worden. De beschikking (zie bijlage) met betrekking tot VERDER) is overigens € 58.815.000, en volgens de spelregels kunnen maatregelen waarover per eind 2020 nog geen onomkeerbaar uitvoeringsbesluit is genomen in principe niet meer onder het programma VERDER uitgevoerd. Wij verwachten dat dit voor de Westelijke Ontsluiting een onmogelijke opgave wordt. Er lopen bij de Raad van State nog 2 bodemprocedures. Eén met betrekking tot het niet verlenen van een ontheffing in het kader van de zorgplicht in het kader van de Wnb en één in het kader van ons beroep n.a.v. de beslissing op bezwaar in relatie ons verzoek tot herziening van het bestemmingsplan. Deze zaken wachten nog op de zitting.

Tot slot is ook de situatie rondom de subsidiegelden vanuit Beter Benutten onduidelijk. Dit Rijksprogramma is afgerond en het Rijk heeft in de begroting van I en W van 2020 overblijvende restbudgetten teruggeboekt naar de investeringsruimte van de verschillende modaliteiten. Wij hebben de beschikking met betrekking tot de subsidie aan Amersfoort helaas (nog) niet kunnen terugvinden. De vraag is echter ook bij deze subsidie of wel aan de voorwaarden wordt voldaan en of budgetten nog beschikbaar zijn, gezien de opheffing van het programma op Rijksniveau.

Wij zien voldoende aanleiding om u dringend deze gang van zaken nader te onderzoeken. Als een burger niet aan de voorwaarden voor een rijks- of gemeentelijke bijdrage voldoet, moet deze ook het gekregen geld terugstorten. Wij gaan er van uit dat tussen overheden dat principe ook geldt. Als blijkt dat inderdaad termijnen verlopen of onherroepelijk zullen verlopen, hopen wij dat u onze opvatting deelt dat dit forse vraagtekens stelt bij de aansturing van dit project door de Gemeente Amersfoort, met mogelijke forse nadelige gevolgen voor haar burgers.

Wij zullen ook de Provinciale Statenfracties op de hoogte stellen van onze bevindingen.

Met vriendelijke groet

Peter de Langen